

Demokratia-, kieli ja perusoikeusasioiden yksikkö

27.8.2012

2/58/2012

Viite: OKM/77/040/2011

Asia: Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä/ OM:n lausunto

Viitaten opetus- ja kulttuuriministeriön 22.5.2012 päivättyyn lausuntopyyntöön, oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Ruotsin kielen opetuksen kehittämisryhmä jätti 7.5.2012 ehdotuksensa ruotsin kielen opetuksen ja oppimisen parantamiseksi eri koulutusasteilla. OM osallistui työryhmän työhön varapuheenjohtajana. Kielilain (423/2003) oikeusministeriö seuraa kielilain täytäntöönpanoa ja soveltamista sekä antaa suosituksia kansalliskieliä koskevaan lainsäädäntöön liittyvissä kysymyksissä. Tarvittaessa ministeriön tulee tehdä aloitteita ja ryhtyä muihin toimenpiteisiin havaitsemiensa epäkohtien korjaamiseksi. Kielelliset oikeudet ovat perusoikeuksia. Perustuslain ohella kaikkia viranomaisia koskee kielilain 23 §:n mukainen velvollisuus oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä.

Edellä mainitun valossa ruotsin kielen opettamisesta ja oppimisesta valmistunut työryhmämietintö on oikeusministeriön näkemyksen mukaan erittäin ajankohtainen ja tärkeä. Kielelliset oikeudet eivät voi toteutua ilman riittävää kielellistä osaamista. Mietinnössään esiin tuotujen selvitysten mukaan erityisesti ruotsin kielen oppimisessa on eräitä huolestuttavia piirteitä, jotka jatkuessaan saattaisivat uhata perustuslaissa turvattujen kielellisten oikeuksien toteutumista. Näin ollen oikeusministeriö pitää tärkeänä, että mietinnössä ”Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä” hahmotettujen toimenpiteiden eri osakokonaisuuksia lähdetään aktiivisesti toteuttamaan.

Ensimmäinen ehdotus koskee koulun kielenopetuksen ajoittumista. OM pitää tärkeänä nyt toteutuksessa olevaa ajatusta siitä, että kielioopinnot voitaisiin aloittaa nykyistä B1 kielen aloitusajankohtaa aikaisemmin. On myös tärkeää, että ruotsin kielen tarjontaa A2 kielenä voidaan valtion erityisavustuksella tukea, kuten mietinnössä todetaan.

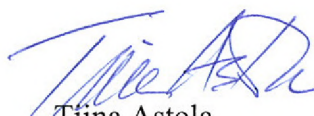
Työryhmän mietinnössä on tärkeitä avauksia sen suhteen, miten nykyistä aktiivisemmin voidaan hyödyntää maan elävää kaksikielistä perintöä kansalliskielten opetuksessa. Nuorten oppijoiden motivaatiota voidaan tukea luomalla yhteyksiä esimerkiksi suomenruotsalaiseen kulttuuriin tai toista kotimais-

ta puhuviin ikätovereihin. On myös tärkeää tukea opinnonohjaajien ja oppilaiden itsensä tietoisuutta siitä, millä tavoin ruotsin kieltä tarvitaan jatko-opinnoissa ja käytännön työelämässä.

Työryhmän mietintöön sisältyy myös tärkeitä avauksia maahanmuuttajien kansalliskielten osaamisen osalta. Maahanmuuttajat eivät ole yhtenäinen ryhmä, vaan henkilöiden tilanteeseen vaikuttaa mm. koulutustausta sekä se, minkä ikäisenä maahanmuutto on tapahtunut. On kuitenkin tärkeää, että heille luodaan todelliset mahdollisuudet oppia molempia kansalliskieliä. Tältä kannalta esimerkiksi esitys toisen kotimaisen kielen oppimäärän aloituksesta toisella asteella B3 -kielenä on erityisen kannatettava.

Oikeusministeriö pitää siten työryhmän mietinnössä esitettyjä toimenpide-ehdotuksia ja niiden ripeää toimeenpanoa tärkeänä kielellisten oikeuksien käytännön toteutumisedellytysten tukemiseksi.

Kansliapäällikkö

Tiina Astola

Johtaja

Johanna Suurpää

JAKELU Opetus- ja kulttuuriministeriö
OM/ Brännkärr, Palmgren